

בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו
בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים

7 בדצמבר 2017
י"ט בכסלו תשע"ח

ת"צ 54231-01-17 חוסטצקי
נ' מדינת ישראל

(בקשה מס' 2)

לפני כבוד השופטת שושנה אלמגור

יעקב חוסטצקי

המבקש (התובע)

ע"י ב"כ עו"ד יוני חרש ועו"ד שי דרעי

נ ג ד

מדינת ישראל/משרד האוצר/רשות המיסים בישראל

המשיבה (הנתבעת)

ע"י ב"כ עו"ד יפעת גול (שושן)

פסק-דין (חלקי)

בעקבות הודעת חדילה מטעם המשיבה מיום 24.04.17

בבקשה לאישור התובענה הייצוגית שהגיש המבקש נגד המשיבה ביום 24.01.17 הוא ביקש לכלול בקבוצה נישומים שהיו זכאים להחזרי מס שהוחזרו להם בחסר. וכך הגדיר את הקבוצה שביקש לייצג:

[...] כל הנישומים אשר היו זכאים להחזר מס רווח הון ומס שבח ששולם על ידם ביתר בהתאם להוראות סעיף 91(ד)(5)(א) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש] (להלן: „**הפקודה**“) ואשר הפרשי הצמדה וריבית שנוספו לסכום החזר שהושב להם על ידי המשיבה חושבו שלא ממועד תשלום מס רווח ההון במהלך שנת המס (בין [...]). בתשלום עצמי של מקדמת מס רווח הון ומס שבח ובין [...] בדרך של ניכוי מס במקור, אלא מתום שנת המס שבמהלכה שולמו על ידם מקדמות מס רווח ההון, וזאת בניגוד להוראות סעיף 91(ד)(5)(א) לפקודה, והכל במהלך השנתיים (2) שקדמו למועד הגשת בקשה זו לאישור התובענה הייצוגית [...].

ב-24 באפריל השנה הגישה המשיבה הודעת חדילה לפי סעיף 9 לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006, שנוגעת לחלק מסוים של הקבוצה, וביום 27.04.17 היא השיבה לבקשה לאישור. בתשובתה הבהירה כי את הקבוצה יש לחלק לארבע קבוצות משנה לפי האמור להלן:

א. **מצב ראשון:** חישוב הפרשי הצמדה וריבית על החזר מס ששולם ביתר בגין רווח הון ממכירת נייר ערך הרשום למסחר בבורסה או במכירת יחידה בקרן נאמנות (להלן: „נייר ערך נסחר“ או „ני"ע בבורסה“).

ב. **מצב שני:** חישוב הפרשי הצמדה וריבית על החזר מס הנובע ממקדמה ששולמה ביתר בגין רווח הון ששולם ישירות על ידי הנישום (שאינו שבח מקרקעין) (שהינו מצב שלישי) ואינו נייר ערך נסחר).

ג. **מצב שלישי:** חישוב הפרשי הצמדה וריבית על החזר מס הנובע ממקדמה ששולמה ביתר, וזאת בגין רווח הון שמקורו בשבח מקרקעין.

1 מתוך 4

בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו
בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים

7 בדצמבר 2017
י"ט בכסלו תשע"ח

ת"צ 54231-01-17 חוסטצקי
נ' מדינת ישראל

ד. מצב רביעי: חישוב הפרשי הצמדה וריבית על החזר מס שנוכה במקורן] ביתר בגין
רווח הון שאינו נייר ערך נסחר.

(סעיף 2)

הודעת החדילה חלה על הקבוצות שבסעיפים ג וד. ב-1 ביוני השנה ביקש המבקש לפסוק לו גמול ולבא-כוחו שכר טרחה בעבור הודעת החדילה החלקית. בדיון שהתקיים ביום 18.07.17 שבה באת-כוח המשיבה והבהירה כי המדינה חדלה לחשב את הריבית ואת הפרשי הצמדה בשיטת החישוב שנהגה לפני. היא הוסיפה כי נכון למועד הישיבה חושב החוזר הנכון ידנית, אך בסוף חודש יולי תחל לפעול תוכנת מחשב שתעשה זאת כדין. בכל הנוגע לתקופת הביניים שבין הודעת החדילה ועד לכניסתה של מערכת המחשב לפעולה (כשלושה חודשים) ביקשה המשיבה להאריך את פרק הזמן להשבת היתרה של הפרשי הצמדה והריבית לנישומים שדוחותיהם הוגשו קודם להודעת החדילה, שטרם שודרו למערכת המחשב החדשה. בדיון מיום 19.11.17 הודיעה המשיבה שכצפוי וכמתוכנן החלה המערכת לפעול בשלהי יולי האחרון. היא הגישה דוח, שנתמך בתצהיר הממונה בחטיבת שומה וביקורת, על מספר המקרים שבהם נגבו סכומים עודפים ועל גובה הסכומים. במצב השלישי, החזר מס שנובע מרווח שמקורו בשבח מקרקעין מיום 01.01.15 ועד ליום 31.12.16, קרו 20,067 מקרים, מתוכם 11,998 שבהם היה החוזר חסר וסכומו הכולל של ההפרש עלה כדי הסך של 7,092,172 ₪. במצב הרביעי, החזר מס הנובע מניכוי עודף במקור בגין רווח הון שאינו נייר ערך נסחר לתקופה שמיום 01.01.14 ועד ליום 31.12.15 – 174 מקרים, מתוכם 120 שבהם החוזר היה חסר וסכום ההפרש עלה כדי 260,441 ₪. בדיון האחרון, ב-19 בנובמבר, הודיעו באי-כוח המבקש שהם מסכימים להודעת החדילה והפנו לטענות הכתובות בדבר פסיקת הגמול ושכר הטרחה, שעליהן השיבה המשיבה.

בנסיבות שתוארו לעיל, משחדלה המשיבה ממנהגה להימנע מהשבת כספי הריבית והפרשי הצמדה כדין מיום התשלום העודף ועד למועד השבתו לנישומים במצבים השלישי והרביעי – יש לקבל את הודעתה ולדחות את הבקשה לאישור, וכך אני מורה. אני נעתרת לבקשה לדחיית המועד להגשת הודעת חדילה שעניינה החברים אשר הגישו לפני מועד החדילה דוחות שהחוזר הנדרש בהם לא חושב ידנית והם הוזנו למחשב ביולי השנה. התארגנות של כשלושה חודשים נוסף על תשעים הימים נראית לי הגיונית ומידתית, ועל-כן אני מאריכה את פרק הזמן כמבוקש.

על-פי הודעת החדילה כל החזר מס במצבים השלישי והרביעי, שעליהם הודעה סבה, ייעשה ממועד מסירתה. כך ייתוספו לסכום החוזר שיחושב ריבית והפרשי הצמדה ממועד התשלום נושא החוזר ועד ליום החוזר. כמו-כן ציינה המשיבה כי לצורך הוצאתה של הודעת החדילה לפועל היא פרסמה הוראות נוהל לכל פקידי השומה ומנהלי מיסוי מקרקעין, והוא אף פורסם באתר המרשות של העובדים ברשות המיסים. בסעיפים 18 ו-19 להודעה פירטה הרשות את כל מיני המקרים שדיווח עליהם יוגש לה אחרי ההודעה על החדילה (24.04.17), וכיצד יבוצע החוזר בכל אחד ואחד מהם.

בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו
בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים

7 בדצמבר 2017
 י"ט בכסלו תשע"ח

ת"צ 54231-01-17 חוסטצקי
 נ' מדינת ישראל

אשר לגמול למבקש ולשכר הטרחה לפרקליטים המייצגים – עורכי הדין הגישו טיעון ארוך וממצה על אודות השיקולים בבקיעת סכומי השכר. בין היתר חידדו את העובדה שהודעת החדילה הוגשה רק בעקבות הבקשה לאישור. אף כי רואה החשבון עופר מנירב פנה לרשות כחצי שנה לפני שהוגשה הבקשה (נספח ב לבקשה) היא לא עשתה דבר, והינה בתוך תשעים יום מיום שנפתח התיק בבית המשפט היא הודיעה כי היא חדלה ופרסמה את הנוהל. הוסיף המבקש וטען כי אופן החישוב של הרשות זה יותר משלושה עשורים הכניס לקופתה עשרות מיליוני שקלים, אם לא מאות מיליונים; וכי מנגד הגשתה של הבקשה לאישור תחסוך לחברי הקבוצה תשלום סכומי כסף משמעותיים שגבייתם הייתה עלולה להימשך עוד שנים רבות. חשיבותה של הסוגיה שעוררה הבקשה, אכיפתן של הוראות החוק והרתעת הרשות מפני הפרתן, מצדיקים להשקפת המבקש פסיקת גמול ששיעורו 35 אחוזים מהאומדן שצוין בבקשה ושכר טרחה ששיעורו 13 אחוז ממנו. הרשות מצידה גורסת כי אין מקום לפסוק גמול למבקש ואף לא שכר טרחה לבאי כוח המייצגים, ולכל היותר יש לפסוק סכומים נמוכים יחסית. לדעתה הודעת החדילה באה בעקבות [...] הבדיקה המדוקדקת שהיא ערכה מיוזמתה שלה [...]” (סעיף 7 לטענותיה; ההדגשה במקור). היא אף סבורה כי המבקש אינו נמנה עם חברי הקבוצה שבמצבים השלישי והרביעי ולפיכך אינו יכול לשמש תובע מייצג, ובראות עיניה, במכתביו של רו"ח מנירב אשר הסבו את תשומת הלב לצורך בתיקון חישובם של החוזרי המס אין לראות פנייה מטעם המבקש קודם להגשת התובענה הייצוגית. כן הזכירה המשיבה את החלכה הפסוקה אשר הדגישה את חשיבות השמירה על הקופה הציבורית מקום שאנו נדרשים לפסיקת גמול ושכר טרחה.

דעתי אינה כדעת המדינה. משך עשרות שנים היא הייתה ערה לעובדה שהחוזרי מס יש לשערך ולהשיב בצירוף ריבית והפרשי הצמדה מיום התשלום העודף ועד למועד ההשבה, כך שהיה עליה להתארגן בעוד מועד להשבת הסכומים החסרים ולהתקנת תוכנת מחשב הולמת לחישוב פשוט כליכך. והא ראה: בתוך חמישה חודשים – בקירוב – מיום הגשתה של הבקשה לאישור הוטמעה במערכותיו של משרד האוצר התוכנה המתאימה. למקרא מכתבו של רו"ח מנירב אל מנהל רשות המיסים בישראל מיום 08.06.16 נראה לכאורה כי הרשות הייתה מודעת לצורך בשינוי שיטת החישוב, ובהזדמנויות שבהן פנו אליה נישומים היא השיבה את הסכום הנכון המגיע להם. ובלשונו של רואה החשבון:

לצער, חרף העובדה שהנושא מוכר לכם, לא מצאתם לנכון לתקן את הדבר, וכך יוצא שרוב רובם של הנישומים להם מגיעים [...] החוזרים בגין תשלומי יתר של מקדמות בגין רווח הון, נמצאים ניזוקים, עת הם לא מקבלים את מלוא ההצמדה והריבית שהם זכאים להם, וכאמור, עצם זכאותם מקובלת עליכם.

מחליפת המכתבים בין רו"ח מנירב ובין סמנכ"לית בכירה לשומה וביקורת שבאה בעקבות מכתבו זה עולה כי מאז ומעולם הייתה ברור לרשות שהחוזר לוקה בחסר (ראו מכתבה של רואה החשבון מירי סביון מיום 19.07.16, נספח ד לבקשה לאישור). למרות כל הפניות שהתקבלו אצלה לא תוקן הנדרש,

בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו
בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים

7 בדצמבר 2017
 י"ט כסלו תשע"ח

ת"צ 54231-01-17 חוסטצקי
 נ' מדינת ישראל

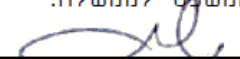
ויש לומר ללא צל של ספק כי קיים קשר ישיר ומובהק של סיבה ותוצאה בין הגשתה של בקשת האישור לבין הודעת החדילה והשבת הסכומים החסרים.

שיקול נוסף שיש לתת את הדעת עליו הוא היקף העבודה שהושקעה בבקשה לאישור ובניהול ההליך עד כה. דומה שהבקשה הוכנה כדבעי, לאחר בדיקה מעמיקה של העניין אשר במוקד התיק ולא לפני שנשלחה הפנייה המוקדמת הנדרשת ממי שמבקש לייצג קבוצה בתובענה נגד רשות ציבורית. עבודה יסודית זו הביאה לתוצאה המהירה שבה הודתה הרשות בחבותה להשיב כספים לנישומים, ובכך חסכה למבקש, לפרקליטיו ולבית המשפט זמן ממושך ועמל רב. זאת ועוד: אכן עלינו לשמור על איזון ראוי בין האינטרס הציבורי להמריץ הגשתן של תובענות ייצוגיות כאשר נמצא כשל במעשי הרשות לבין שמירה על הקופה הציבורית ופסיקת סכומים שיתנו מענה לשיקולים המבוארים לעיל. למותר לציין כי גזירת שכר הטרחה באחוזים מהסכום הפסוק היא השיטה המועדפת (ראו ע"מ 2978/13 מי הגליל – תאגיד המים והביוב האזורי בע"מ נ' יונס [פורסם באר"ש, 23.07.2015]). נקודת הייחוס היא סכום ההחזרים החסרים בתקופה של 24 חודשים מיום הגשתה של הבקשה לאישור, אף-על-פי שבענייננו השתרע החסר על-פני שלושה עשורים והגם שהגשת הבקשה לאישור תניב לחברי הקבוצה שפע כספים בעתיד לבוא.

בנסיבות אלה אני רואה לנכון לפסוק למבקש גמול ששיעורו שלושה אחוזים מסך ההחזרים החסרים (220,578 ₪ = 7,352,613 ₪ × 3%), ולבאים-כוח המייצגים – שכר טרחה ששיעורו שמונה אחוזים מהם (588,209 ₪ = 7,352,613 ₪ × 8%), בתוספת מס ערך מוסף.

ניתן בלשכתי היום, י"ט כסלו תשע"ח (7 בדצמבר 2017).

המזכירות תשגר את פסק-הדין לצדדים. הצדדים ישלחו העתק ליועץ המשפטי לממשלה.

 שושנה אלמגור, שופטת